

Prof. Dr. Ahmet Burçin YERELİ

Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dekanı

Bu organizasyonu tertipleyen herkese çok teşekkür ediyorum. Kısa sürede bu kadar ciddi, bu kadar kapsamlı, bu kadar büyük bir organizasyonu gerçekleştirmek hakikaten kolay değil. En azından içinde bulunduğumuz dönemde bürokratları buraya getirmek kolay değil. Ankara'dan bizler de geliyoruz ama biz bu tip organizasyonları genelde mesleğimizin bir parçası olarak bakıp sürekli gidiyoruz fakat bürokratlar yoğun iş temposu içinde oldukları için her zaman bu tip organizasyonlara zaman ayıramıyorlar. Bugün burada Maliye Bakanlığı'nın, Sayıştayın ve ilgili birimlerin geniş katılımıyla görmekten dolayı ben de memnun olduğumu ifade etmek istiyorum.

5018'in Altı Yılı

NEDEN 5018?

- Bütçede genellik ve birlik ilkelerine uygun (bütüncül) bir yapı oluşturmak,
- Kalkınma planları ile bütçeler arasında daha sıkı bir ilişki kurmak,
- Kamu mali yönetiminde etkinlik ve verimlilik ilkelerini ön plana çıkarmak,
- Kamu mali yönetiminde şeffaflığı ve hesap verebilirliği sağlamak,
- Etkili bir iç mali kontrol sistemi kurmak,
- Orta vadeli bir harcama stratejisi geliştirmek ve gelecek yıllara yönelik öngörülerini daha akılcı temele oturtmak,
- Daha katılımcı bir bütçe anlayışını hakim kılmak.

NELER YAPILDI?

- Kamu kurumları bütçe içinde yeniden sınıflandırıldı.
- Neredeyse tüm kamuyu kapsayacak bir yaklaşım benimsendi.
- Bütçe dışı fonlar olabildiğince bütçe içine aktarıldı.
- Orta vadeli harcama stratejisine geçildi.
- Kalkınma planları ve bütçeler arasında daha dinamik bir ilişkinin yasal alt yapısı oluşturuldu.
- Kamu kurumlarının harcama birimleri yeniden yapılandırıldı.
- İç denetim birimleri kuruldu.
- Kurumlarda stratejik plan uygulamaları başlatıldı.
- Tahakkuk esaslı devlet muhasebesi anlayışı benimsendi.
- Performans esaslı bütçelemeye geçiş için pilot uygulamalar başlatıldı.
- Mali istatistikler detaylı, düzenli ve erişilebilir hale getirildi.
- Kurumsal eğitim çalışmalarına ağırlık verildi.
- Her şeyden önemlisi okunduğunda herkes tarafından anlaşılabilen bir mevzuat yapısı oluşturuldu.

NELER ELEŞTİRİLEBİLİR?

Devlet Planlama Teşkilatı Orta Vadeli Programı bir türlü zamanında hazırlayamamaktadır. 31 Mayıs'a kadar Resmi Gazete'de yayınlanması gereken Program sadece ilk yıl 31.05.2005'te süresinde yayınlanabilmiştir.

** Katılımcının sempozyum sırasında yapmış olduğu power-point sunumdan aktarılmıştır. Sunum Ek 2 'de yer almaktadır. syf: 245-249*

İzleyen yıllardaki Resmi Gazete tarihleri aşağıdaki gibidir:

13.06.2006,

21.06.2007,

28.06.2008,

16.09.2009,

10.10.2010

Stratejik planlar çoğu zaman kurumların web sitelerinde şekil şartını yerine getiren linkler olarak kalmaktadır. Stratejik plan öngörülerinin gerçekleşme durumları hakkında kurumlar yeterince şeffaf olamamaktadırlar. İlk yapılan stratejik planlara göre daha sonra yapılanlarda kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçları, temel ilke ve politikaları, hedef ve öncelikleri daha akılcı olmakla birlikte hala pek çok kurum birbirinin stratejik planını kopyalamaya devam etmektedir.

Stratejik planlarda yer alan performans ölçütleri ve bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler etkili bir performans denetimi sağlanamaması (yacağı) için pek bir anlam ifade etmemekte ve çoğu zaman gelişigüzel kaleme alınmaktadır. Sayıştay Kanunu'nun yasalaşması fazlasıyla gecikmiştir. 5018'i pek çok açıdan takviye edecek ve 5018'le uyumlu bir Sayıştay Kanunu için altı yıl beklemek gerekmiştir. İç denetim birimlerinde "durumdan vazife çıkarma" anlayışına yönelik tutumlar giderek artmaktadır. Bu gidişattan iç denetim birimleri kadar basiretsiz kurum yöneticilerinin de sorumluluğu bulunmaktadır.

NELER YAPILMALI?

- Stratejik Plan hazırlıklarında kurumlar daha katılımcı bir modeli benimsemelidirler.
- Stratejik Planlarda öngörülen hedeflere ulaşılabilme düzeyi daha şeffaf olmalıdır.
- Performans ölçütleri daha akılcı belirlenmelidir.
- Kurumlarda performans denetiminin esasları net bir şekilde belirlenmelidir.
- Performansı düşüren sorumlular hakkında izlenecek yol ve yöntemler daha ciddi ele alınıp tartışılmalıdır.
- Devlet Planlama Teşkilatı'nın 5018 Karnesine bakıldığında performansının çok kötü olduğu anlaşılmaktadır. Orta Vadeli Program artık süresinde Resmi Gazete'de yayınlanmalıdır.
- Özel bütçeli idareler (özellikle üniversiteler), düzenleyici ve denetleyici kurumlar, sosyal güvenlik kurumları ile mahalli idarelerin bütçelerinin (ücretlerle ilgili tertiplerden ödenek aktarma yasağı korunarak) torba bütçe olarak uygulanabilmesine imkan tanınmalıdır.
- Mali Hizmetler Uzmanları Strateji Geliştirme Birimleri için yetiştirilmelerine rağmen, bu birimlerde sayıca yeteri kadar istihdam edilmemektedirler. Gerekli özlük düzenlemeleri ile birlikte bu birimlerde istihdam edilebilmeleri cazip hale getirilmelidir.
- Kurumlarda hesap verilebilirliği daha etkin sağlayabilmek açısından muhasebe hizmetleri ile saymanlık hizmetleri birbirinden ayrılarak, iç kontrol sisteminin bir parçası olan muhasebe yönetimi idareler tarafından yürütülmelidir.
- Daha akılcı mali stratejilerin geliştirilebilmesi maksadıyla mali verilerin daha sağlıklı işlenebilmesi gerekmektedir. Bunun için bilimsel bir yaklaşım sergilenerek "veri ambarları" kurulmalı ve bu ambarlarda "veri madenciliği" uygulamalarına yönelik personel eğitimlerine başlanmalıdır.
- Kamu mali yönetiminde merkezden yönetimi esas alan kaynak dağılımı ve girdi odaklı geleneksel bütçeleme anlayışı yerine, yetki ve sorumluluk dağıtımı ile kaynakların yerinden yönetimini esas alan bir mali yönetim ve çıktı-sonuç odaklı performans esasına dayalı bütçeleme anlayışına geçilmelidir.

Çok teşekkür ediyorum.